Regeringsrätten

Rättsfall

Fråga om rätt att överklaga domstols beslut om återförvisning av mål till lägre instans

Besvär av M angående inkomsttaxering 1975.

M yrkade i självdeklarationer 1975, för vilket år han var mantalsskriven i D kommun, avdrag för värdeminskning av skog på fastigheten i V kommun med tillämpning av de regler som gällde när fastighet förvärvats genom köp.

TN:a i D kommun och V kommun godtog M:s deklarationer i detta hänseende.

Vederbörande TI:r anförde besvär över taxeringarna och gjorde därvid gällande att M borde anses ha förvärvat fastigheterna genom arv.

Vid prövning av besvären fann LSR i Ö län, såvitt angick taxeringen till statlig inkomstskatt, att fastigheterna fick anses förvärvade genom arv medan LSR i K län, såvitt angick taxeringen till kommunal inkomstskatt i V kommun, ansåg fastigheterna ha förvärvats genom köp.

TI i K län fullföljde sin talan beträffande den kommunala taxeringen i V kommun.

M å sin sida anförde besvär över den statliga taxeringen med yrkande att han skulle anses ha förvärvat fastigheterna genom köp.

KR i Jkg som handlade båda besvärsmålen, yttrade i två skilda domar: Av utredningen framgår att M genom köpekontrakt den 3 aug 1974 för 150 000 kr förvärvade fastigheten S 1:4 från C och M L:s dödsbo och fastigheten S 28:1 för 21 000 kr från M L:s dödsbo. M var delägare i nämnda dödsbon. Med hänsyn härtill och då såvitt utredningen utvisar M:s förvärv ej skett i samband med arvskifte skall förvärvet till en fjärdedel hänföras till arv motsvarande M:s andel i dödsbona. Återstoden skall anses förvärvad genom köp. Vid beräkning av värdeminskningsavdraget för skog skall en motsvarande uppdelning göras. Erforderlig utredning saknas emellertid för bestämmande av ingångsvärde och ingående virkesförråd för den till arv hänförliga delen av förvärvet. KR har därvid beaktat att i förvärvet ingående fastigheter härrör från skilda dödsbon och att ingångsvärde och ingående virkesförråd skall bestämmas vid olika tidpunkter för de båda fastigheterna. Erforderlig utredning bör lämpligast ske i LR.

KR visade, med undanröjande av överklagade besluten, målen åter till LR:a för ny handläggning.

I besvär hos RR fullföljde M sin talan beträffande den statliga taxeringen och yrkade beträffande den kommunala taxeringen i V avdrag för värdeminskning av skog med samma belopp som i deklarationen.

Vid föredragning den 12 nov 1980 av målen på en av RR:s avdelningar uppkom fråga huruvida M hade besvärsrätt. Därvid fann avdelningen att stadgandet i 34 § andra stycket förvaltningsprocesslagen ej borde utgöra hinder för M att föra talan i målen. Avdelningen fann emellertid att denna mening kunde anses avvika från den ståndpunkt i besvärsrättsfrågan, som RR intagit i beslut den 12 feb 1974 på de besvär sågverksägaren Thure Andersson anfört över KR:s i Gbg beslut

Open access från www.skattenytt.se, 2026-10-31 13:46:12

den 20 nov 1973 angående djurskydd (RÅ 1974 ref 15). På grund härav förordnade avdelningen med stöd av 5 § första stycket lagen om allmänna förvaltningsdomstolar att fråga om M:s besvärsrätt skulle avgöras av RR i dess helhet.

RR upptog härefter målen i plenum, varvid RR (1981-02-10) fattade följande beslut: RR finner att domar, i vilka målen visats åter till länsrätt för ny handläggning, innefattar avgörande av fråga, som inverkar på målens utgång. Till följd härav äger M enligt 34 § andra stycket förvaltningsprocesslagen föra talan mot domarna hos RR. RR förordnar att målen skall anmälas på prövningstillståndsavdelning.

Målet upptogs härefter ånyo till behandling på avdelning i RR, som meddelade prövningstillstånd.

Vid målets avgörande i sak gjorde RR ej ändring i KR:s domar. (RR föredr. 12.3 och 16.12; dom 30.12. 1981.)

Anm.: Se RÅ 1953 not. 774; 1966 not 506; 1972 not 831; 1974 ref 15; RÅ 79 1:95. Se även prop 1971:30, s 592; Gärde m fl, Nya rättegångsbalken, s 815; Ragnemalm, Förvaltningsbesluts överklagbarhet, s 295, 298; Wennergren, Förvaltningsprocess, 2 uppl, s 299, 300.

Fråga om resning i mål om skattetillägg i vilket besvär anförda i särskild ordning ännu icke avgjorts

LSM i M fögderi påförde N skattetillägg genom beslut den 25 september 1978.

N anförde besvär över beslutet.

LR i K län upptog inte besvären till prövning eftersom de inkommit efter utgången av föreskriven besvärstid. LR fann vidare att sådana omständigheter inte förelåg som kunde medföra rätt till besvär i särskild ordning.

Samtidigt med att N anförde besvär hos LR ansökte han om resning i LSM:s beslut. Han åberopade därvid enahanda grunder som han anfört till stöd för besvären. Ansökningen skulle gälla endast om LR ej tog upp besvären till prövning.

I en senare inkommen ansökan hemställde N vidare om återställande av den försuttna besvärstiden.

RR yttrade:

N har ostridigt icke i rätt tid anfört besvär över LSM:s beslut den 25 sep 1978. RR finner vad N anfört icke utgöra grund för ett återställande av besvärstiden och lämnar därför ansökningen härom utan bifall.

LR har i beslut den 14 okt 1981 prövat frågan om N har extraordinär besvärsrätt med avseende å förenämnda beslut av LSM. Mot LR:s beslut har N fört talan hos KR i Sundsvall. Enär sålunda frågan huruvida talan kan föras mot LSM:s beslut genom extraordinära besvär ej är avgjord, kan frågan om resning i målet på enahanda grunder som åberopats till stöd för den i extraor-

Open access från www.skattenytt.se, 2026-10-31 13:46:12

dinär väg förda besvärstalan icke nu bli föremål för prövning. RR avvisar därför den talan som innefattas i N:s resningsansökan. (RR föredr. 15.12; beslut 30.12. 1981.)

Anm.: Se Wennergren, Förvaltningsprocess, s 337; Ragnemalm, Extraordinära rättsmedel i förvaltningsprocessen, s 158; Westerberg, Allmän förvaltningsrätt, s 147 f; SOU 1964:27, s 620 f, 648 f.

Fråga om 29 § förvaltningsprocesslagen kan tillämpas vid sidan av bestämmelserna i 76 § 4:e st eller 100 § TL?

Besvär av TI angående C:s inkomsttaxering 1977.

Enligt 29 § förvaltningsprocesslagen (FPL) gäller att rättens avgörande inte får gå utöver vad som yrkats i målet. Om det föreligger särskilda skäl, får dock rätten även utan yrkande besluta till det bättre för enskild, när det kan ske utan men för motstående enskilt intresse.

C, som vid två tillfällen under beskattningsåret 1976 erlagt båda gångerna 5 325 kr i premie för en pensionsförsäkring, yrkade i sin självdeklaration avdrag för endast den ena betalningen.

TN följde deklarationen i detta hänseende.

Hos LSR anförde C inom föreskriven tid besvär i vissa hänseenden, som inte här är av intresse. I skrivelse, som inkom till LSR den 27 feb 1979, yrkade han vidare att få avdrag med 5 325 kr för den premiebetalning, för vilken han tidigare glömt yrka avdrag i deklarationen.

TI avstyrkte yrkat avdrag med motivering att yrkandet inkommit för sent och att besvärsrätt i särskild ordning ej förelåg.

LR yttrade i nu förehavande del: Såsom TI anfört i målet har C:s yrkande om avdrag för pensionsförsäkringspremie med ytterligare 5 325 kr inkommit efter den ordinära besvärstidens utgång, d v s den 15 augusti 1977. Omständigheterna är ej heller sådana att yrkandet kan prövas med stöd av bestämmelserna i 76 § fjärde stycket eller 100 § TL i dess vid 1977 års taxering gällande lydelse. Det är emellertid uppenbart att C är berättigad till avdrag för betalda pensionsförsäkringspremier med ett 5 325 kr högre belopp än han upptagit i deklarationen. Oavsett vad som anförts om C:s besvärsrätt finner LR hinder ej föreligga att med tillämpning av 29 § FPL tillgodoföra honom ytterligare avdrag med 5 325 kr. — LR bifaller C:s besvär angående taxering för inkomst av fastigheter och tillgodoför honom med stöd av 29 § FPL avdrag för pensionsförsäkringspremier med ytterligare 5 325 kr.

TI anförde besvär hos KR med yrkande att avdraget skulle vägras eftersom 29 § FPL ej var tillämplig i detta fall.

KR i Gbg: ej ändring. (En ledamot anförde till utveckling av sin mening: Jag anser att även det förhållandet att utfallande pension kommer att bli beskattad är ett sådant särskilt skäl som kan medföra tillämpning av 29 § och fastställer liksom majoriteten LR:s dom.)

TI överklagade hos RR som yttrade: Som KR i likhet med LR funnit föreligger ej förutsättningar för tillämpning av bestämmelserna i 76 § fjärde styc-

Open access från www.skattenytt.se, 2026-10-31 13:46:12

ket eller 100 § TL såvitt gäller C:s besvär angående pensionsförsäkringsavdraget. Inte heller föreligger i detta mål skäl för en tillämpning av 29 § FPL. TI:s talan skall alltså bifallas. På grund av det anförda fastställer RR, med ändring av KR:s dom, C:s taxeringar till följande belopp (här uteslutna). (RR föredr. 2.2; dom 1.3. 1982.)

En ledamot av RR *(Wahlgren)* anförde till utveckling av sin mening: Enligt förarbetena till 29 § FPL (prop 1971:30 s 579 f och prop 1971:60 s 99) är bestämmelserna om s k reformatio in melius att anse som en extraordinär åtgärd som får utnyttjas endast när särskilda skäl föreligger. På inkomsttaxeringens område finns regler om extraordinär besvärsrätt i 99 och 100 §§ TL som gör det möjligt att komma till rätta med vissa typer av materiellt otillfredsställande taxeringsfel. Tanken bakom en tillämpning av 29 § FPL på taxeringsfallen är i första hand att fånga upp fall som inte täcks av nyssnämnda regler om extraordinär besvärsrätt och som trots detta framstår som materiellt otillfredsställande.

Som jag ser det bör 29 § FPL inte tillämpas i något av de fall där de extraordinära besvärsgrunderna direkt kan komma under prövning. Med andra ord återstår för en tillämpning av 29 § FPL enligt mitt sätt att se saken egentligen endast sådana fall som inte är av det slaget att de i och för sig täcks av besvärsgrunderna i 99 eller 100 §§ TL. Emellertid finns utrymme för en tillämpning av bestämmelserna om reformatio in melius även i den situationen att domstolen vid prövning av taxering finner förutsättningar i och för sig föreligga för en tillämpning av någon av de extraordinära besvärsgrunderna avseende en fråga varom talan emellertid inte förs och som ligger utom processramen.

I förevarande mål är C:s talan av den art att de i och för sig täcks av besvärsgrunderna i 100 § första stycket 6) TL. Skäl finns emellertid inte att ta upp besvären på någon i nämnda paragraf angivna grunder med hänsyn till att C inte anfört några omständigheter som gör att det framstår som ursäktligt att han inte i den ordinarie processen sökt vinna rättelse i förevarande hänseende. Med hänsyn till vad jag nyss anfört faller därmed också möjligheten att tillämpa 29 § FPL.

Anm.: Se RÅ 1974 ref 72 (Skattenytt 1975 s 356), RÅ 1975 ref 93, RÅ 1977 ref 10 (Skattenytt 1978 s 168). Se vidare prop 1971:30, s 579—581 och 1971:60, s 99; Wennergren, Förvaltningsprocess 2 uppl 1977, s 248—251; Hermanson m fl, Taxeringshandbok 2 uppl 1981, s 265, 308, 309.

Fråga om allmän rättshjälp i mål om skönsmässig taxering

Besvär av H angående allmän rättshjälp i skattemål. I mål vid LR i Kalmar län om eftertaxering för 1977—1978, inkomsttaxering 1979 och skattetillägg anhöll H att allmän rättshjälp skulle beviljas honom och att hans ombud i målet skulle förordnas till biträde enligt rättshjälpslagen.

LR yttrade: LR finner ej i målet visat att den angelägenhet, för vilken allmän rättshjälp sökes, utgör ett taxeringsärende av mera invecklat art eller att sådana särskilda omständigheter eljest föreligger, som enligt gällande praxis skall medföra allmän rättshjälp. Med hänsyn härtill lämnar LR ansökningen utan bifall.

I besvär hos KR vidhöll H sin ansökan. KR i Jkg: ej ändring.

H fullföljde sin talan hos RR, som efter att ha hört domstolsverket, yttrade: H:s ansökan om allmän rättshjälp med biträde är föranledd av att vederbörande taxeringsintendent efter verkställd taxeringsrevision yrkar att H skäns-

Open access från www.skattenytt.se, 2026-10-31 13:46:12

mässigt eftertaxeras för åren 1977 och 1978 med 35 000 respektive 33 000 kr och att hans taxering 1979 höjs med 20 000 kr. Intendenten yrkar vidare att H påförs skattetillägg för oriktiga uppgifter i sina deklarationer.

H är utbildad byggnadssnickare och TI:s yrkande hänför sig till inkomster som H påstås ha uppburit av en byggmästare och som han ej deklarerat. H har delvis bekräftat och delvis bestritt TI:s påståenden. Normalt kan en skattskyldig inte anses behöva biträde enligt rättshjälpslagen för att bemöta påstående från det allmännas sida att han haft andra tjänsteinkomster än dem han uppgivit i sin deklaration. H har inte visat att det i hans fall föreligger särskilda omständigheter som motiverar en annan bedömning. — RR lämnar besvären utan bifall. (RR föredr. 11.2; dom 26.2. 1982.)

En ledamot av RR *(Mueller)* var av skiljaktig mening och anförde: Taxeringsärendet avser frågan hur stora H:s löneinkomster var vissa år. Ärendet avser alltså frågor som är mycket enkla om två förutsättningar är uppfyllda nämligen för det första att den skattskyldige och hans arbetsgivare fullgjort sina skyldigheter enligt 20 § taxeringslagen att sörja för att underlag finns för att de skall kunna fullgöra sin deklarations- och uppgiftsskyldighet samt för det andra att frågorna aktualiserats kort tid efter inkomståret. — Den i målet åberopade taxeringsrevisionen, redovisad i en promemoria dagtecknad den 13 maj 1980, har i vad avser inkomståren 1976 och 1977 verkställts lång tid efter det att H uppburit inkomsterna. De bedömningar som redovisas i promemorian grundas i allt väsentligt på diffusa minnesbilder av skilda personer. Någon bokföring eller andra anteckningar som avses i 20 § taxeringslagen redovisas däremot ej. — Vid angivna förhållanden måste H, som bestrider riktigheten av slutsatserna i promemorian, anses ha behov av allmän rättshjälp och biträde. Den omständigheten att H under 1976, 1977 och 1978 inte fullgjort sin skyldighet enligt 20 § taxeringslagen föranleder ej annan bedömning. Ansökningen bör därför bifallas.

Anm.: Se Allmän Rättshjälp — sammanställning av domstolsverkets praxis, löpnummer 143—147 och 158—162.

Aktiebolags kostnader för annonsering av kallelse till bolagsstämma

Besvär av AO hos MKSR angående Aktiebolaget E-I:s inkomsttaxering 1978.

TN vägrade bolaget yrkat avdrag för, såvitt här är av intresse, annonskostnader för kallelse till bolagsstämma med 38 054 kr.

Bolaget överklagade hos MKSR med yrkande bl a att avdraget för annonskostnaden skulle medges.

MKSR biföll besvären rörande avdrag för annonskostnaderna med följande motivering: Aktieägarnas rätt att besluta i bolagets angelägenheter utövas vid bolagsstämma. Kallelse till bolagsstämma skall ske enligt bolagsordningen. I bolagets bolagsordning stadgas att kallelse skall ske genom kungörelse i Post- och Inrikes Tidningar samt en i Stockholm utkommande daglig tidning. Bolagets kostnader för annonserna med kallelse till bolagsstämman är således kostnader som bolaget inte kan undandra sig. Eftersom bolaget enbart driver rörelse, får de anses utgöra avdragsgilla driftkostnader i rörelsen.

Open access från www.skattenytt.se, 2026-10-31 13:46:12

AO besvärade sig med yrkande att bolaget inte skulle medges avdrag för annonskostnaderna och anförde bl a: Aktieägares rätt att besluta i aktiebolags angelägenheter utövas vid bolagsstämma. Redan inledningsvis i det kapitel i aktiebolagslagen som behandlar bolagsstämma (9 kap 1 § första stycket) konstateras att stämman är ett forum för aktieägarna. Grundprincipen är att den som är aktieägare, och endast denne, får delta i bolagsstämma. De kostnader av här berört slag som gäller inte endast annonskostnader som i nu aktuellt mål, utan även andra liknande sådana som lokalhyra, förplägnadskostnader m m är alla direkt knutna till den mötesform lagen anger för utövandet av företagets relationer till aktieägarna. Även om kostnader för att hålla ordinarie bolagsstämma är för aktiebolag ofrånkomliga förvaltningskostnader kan de inte anses utgöra driftkostnader i bolagets rörelse. De kostnader varom här är fråga torde i stället närmast böra jämställas med kostnader för anskaffning av det egna kapitalet och för organisationen av själva företagsformen m m. Sådana kostnader är enligt fast etablerad praxis ej avdragsgilla.

Även bolaget överklagade.

KR i Sthlm yttrade beträffande AO:s besvär: Bolaget får på av MKSR anförda skäl anses berättigat till yrkat avdrag för ifrågavarande annonskostnader. AO:s besvär lämnas därför utan bifall.

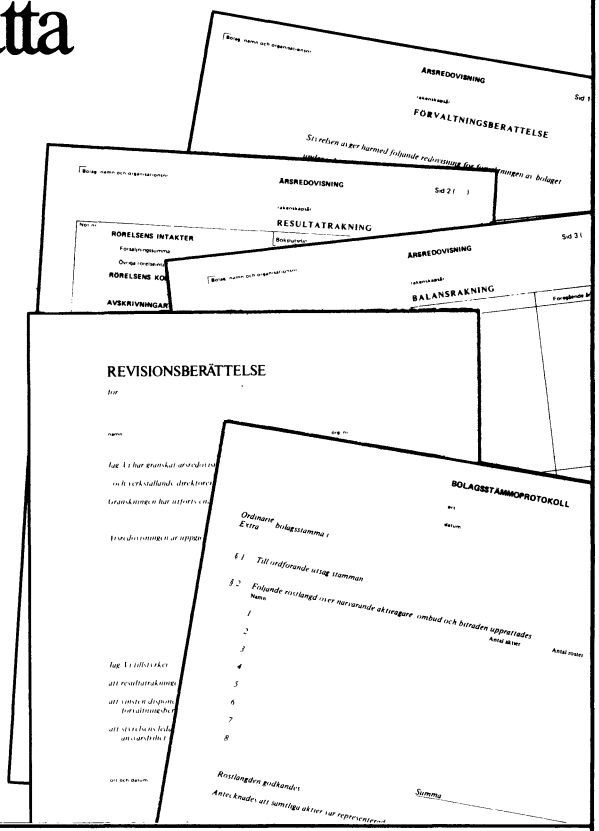
I besvär hos RR fullföljde AO sin talan.

RR yttrade: Aktieägarnas rätt att besluta i bolagets angelägenheter utövas vid bolagsstämma. Kallelse till bolagsstämma skall ske enligt bolagsordningen. I bolagets bolagsordning stadgas att kallelse skall ske genom kungörelse i Post- och Inrikes Tidningar samt en i Stockholm utkommande daglig tidning. Bolagets kostnader för här avsedda annonser med kallelse till bolagsstämman, vilka kostnader bolaget ej kunnat undandra sig, får anses utgöra kostnader, som är avdragsgilla vid bolagets taxering. — RR lämnar besvären utan bifall. (RR föredr. 10.3; dom 1.4.1982.)

Open access från www.skattenytt.se, 2026-10-31 13:46:12

Bokslutet blir inte bättre med Hwt-blanketter...

men det blir enklare att upprätta

Årsbok · Hwt 4405
Omfattar resultaträkning, balansräkning och notanteckningar. Rymmer 5 bokslut. Med anvisningar. Format A4, 48 sidor.

Årsredovisning · Hwt 4420
För aktiebolag. Omfattar resultaträkning, balansräkning och notanteckningar ur Årsboken samt de övriga handlingar som av aktiebolag skall insändas till Patent- och Registreringsverket. Blanketterna innehåller anvisningar. Format A4, stamsats om 8 olika blanketter.

Bokslutsbilagor · Hwt 4406
Blankettsats för specifikation enligt lag av de i årsboken sammandragna posterna. Varje blankett innehåller anvisningar. Anpassad till Årsbok Hwt 4405. Format A4, stamsats om 10 olika blanketter.

Bokslutstablå · Hwt 4430
Med 6 kolumner för saldobalans, bokslutsposter, utgående balans, resultat och 2 orubricerade. Format A3, falsad till A4.

Revisionsberättelse · Hwt 4421
För aktiebolag. Med anvisningar. Format A4, stamsats om 1 original samt 4 kopior.

Bolagsstämmoprotokoll · Hwt 4422
Papper Svenskt arkiv. Format A4.

Aktieboksblad · Hwt 709
Omfattande 8 aktiebrev, med anvisningar enligt gällande lagstiftning. Format A4.

ESSELTE BLANKETTFÖRLAG

Box 1379 · 171 27 Solna · Telefon 08 - 734 39 42

Open access från www.skattenytt.se, 2026-10-31 13:46:12